

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 245/2015-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Dagmar Pikorovou, Advokátska kancelária, Pod sadom 69, Žilina, vo veci namietaného porušenia podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 17 ods. 1 a 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 20 S 119/2012-38 z 18. júna 2013 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 61/2013 z 11. decembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 17 ods. 1 a 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „deklarácia“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky
20 S 119/2012-38 z 18. júna 2013 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len
„najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžo 61/2013 z 11. decembra 2014. Sťažnosť bola odovzdaná na
poštovú prepravu 6. marca 2015.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca obrátil na krajský súd žalobou z 23. novembra 2012, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Štátnej energetickej inšpekcie Trenčín (ďalej len „žalovaná“) sp. zn. 2555/2000/2012 z 18. septembra 2012, ktorá potvrdila prvostupňové rozhodnutie o uložení pokuty 330 € sťažovateľovi za porušenie povinnosti umožniť vstup na nehnuteľnosti, ktorých je vlastníkom alebo správcom, a to na vykonanie rekonštrukcie, opráv a údržby sústavy tepelných zariadení v zmysle § 65 ods. 8 písm. d) zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 35 ods. 1 písm. c) zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tepelnej energetike“). Sťažovateľ sa podanou žalobou domáhal zrušenia rozhodnutia žalovanej, ako aj prvostupňového správneho rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie.

Rozsudkom krajského súdu č. k. 20 S 119/2012-38 z 18. júna 2013 bola žaloba sťažovateľa zamietnutá. Podľa názoru krajského súdu povinnosť uvedenú v § 33 ods. 3 písm. a) zákona o tepelnej energetike má vlastník nehnuteľnosti, a nie jej nájomca. Za nedôvodnú považoval krajský súd aj námietku, že nešlo o rekonštrukciu, opravu, ale ani údržbu tepelných zariadení, pretože podľa neho išlo o rekonštrukciu pôvodne uložených rozvodov. Za nedôvodnú považoval aj námietku nepreskúmateľnosti rozhodnutia správnych orgánov, keďže tieto dostatočne zistili skutkový stav veci.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie. Kardinálnou námietkou odvolania bola okrem iného tá skutočnosť, že sťažovateľ mal uzatvorenú nájomnú zmluvu na nebytové priestory so spoločnosťou Ščury Invest, s. r. o. (ďalej len „spoločnosť“), ktorá zahŕňala aj priestory parkoviska. Z tohto dôvodu spoločnosť užívala ako nájomca prenajaté parkovacie miesta, pričom podľa § 33 ods. 3 zákona o tepelnej energetike porušenie povinnosť má iba vlastník alebo správca nehnuteľnosti, a nie nájomca tak, ako to bolo v tomto prípade. Motorové vozidlo je vo vlastníctve spoločnosti ako nájomcu a ním bolo odstavené na mieste. Spoločnosť nikto nevyzval na preparkovanie auta na ten účel, aby bolo

možné na nehnuteľnosť vstúpiť. Až následne preparkovanie motorového vozidla zabezpečil sťažovateľ, keď bol na to vyzvaný. Sťažovateľ je preto presvedčený, že on ako fyzická osoba neporušil ustanovenie § 33 ods. 3 zákona o tepelnej energetike, pričom ide o omyl v osobe účastníka konania. Účastníkom konania mala byť spoločnosť ako právnická osoba, a nie sťažovateľ ako fyzická osoba.

Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 61/2013 z 11. decembra 2014 bol rozsudok krajského súdu potvrdený. Odvolanie sťažovateľa nepovažoval najvyšší súd za dôvodné, keďže vlastníkom dotknutej parcely je sťažovateľ a žiaden správca parcely nie je v katastri nehnuteľnosti zapísaný. Rovnako neexistuje ani zápis o obmedzení práva nakladať s nehnuteľnosťou, resp. chýba údaj o stavbe parovodu. Aj v prípade, že nájomcom je spoločnosť, táto nemôže byť zodpovedná za plnenie povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 33 ods. 3 písm. a) zákona o tepelnej energetike, lebo bolo povinnosťou sťažovateľa ako vlastníka parcely urobiť všetky opatrenia na to, aby prekážky na pozemku boli odstránené, teda v danom prípade postarať sa o odstránenie osobného motorového vozidla. Najvyšší súd považuje za irelevantné, že vlastníkom automobilu je spoločnosť, keďže jej konateľom je sťažovateľ.

Podľa názoru sťažovateľa výrok rozhodnutia predstavuje jeho najdôležitejšiu časť, lebo v ňom sú určené konkrétne práva a povinnosti účastníkov konania. Výrok musí byť preto určitý a konkrétny, aby nevznikli pochybnosti o tom, čo bolo predmetom správneho konania. Vymedzenie predmetu konania vo výroku rozhodnutia o správnom delikte musí spočívať v takej špecifikácii deliktu, aby sankcionované konanie nebolo zameniteľné s iným konaním. V rozhodnutiach trestného charakteru (ktorými sú nepochybne aj rozhodnutia o iných správnych deliktoch) je nevyhnutné presne vymedziť, za aké konkrétne konanie je subjekt postihnutý. Pritom treba odmietnuť úvahu o tom, že postačí, ak sú tieto náležitosti uvedené len v odôvodnení rozhodnutia. Význam výrokovej časti rozhodnutia spočíva v tom, že iba táto časť rozhodnutia môže zasiahnuť do práv a povinností účastníkov konania. Riadne formulovaný výrok a v rámci neho najmä konkrétny popis skutku tvorí nezastupiteľnú časť rozhodnutia. Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že výrok rozhodnutia

o postihu za iný správny delikt musí obsahovať popis skutku s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, poprípade aj uvedenie iných skutočností potrebných na to, aby nemohol byť zamenený s iným. Ak správny orgán neuvedie tieto náležitosti do výrokovej časti rozhodnutia, podstatne poruší zákon.

Konaním a rozhodnutím všeobecných súdov bol sťažovateľ ukrátený aj na svojich vlastníckych právach. Ako fyzická osoba je vlastníkom sporného pozemku, pri ktorom sa nachádza rozsiahle parkovisko s asi 25 parkovacími miestami. Parkovisko je prenajaté jednotlivým nájomcom s tým, že každý z nich má dve, tri až štyri parkovacie miesta, ktoré sú riadne vyznačené. Navyše, i keď je sťažovateľ konateľom spoločnosti, nie je jediný, kto môže s motorovým vozidlom manipulovať. V spoločnosti je zamestnaných viac ako 15 zamestnancov, pričom každý z nich má právo využívať služobné vozidlo. Preto nemožno súhlasiť s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého má byť irelevantné, že vlastníkom automobilu je spoločnosť, ktorej konateľom je sťažovateľ. Všeobecné súdy prílišným formalizmom a neprípustne zužujúcou interpretáciou bez zohľadnenia všetkých okolností prípadu dospeli k záverom, ktoré sú extrémne nespravodlivé a zasahujú do označených práv sťažovateľa.

Sťažovateľ žiada vydať tento nález:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] (...) vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a ods. 4 Ústavy SR a čl. 17 ods. 1 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a slobôd a svojvoľného zbavenia majetku podľa čl. 17 ods. 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a slobôd, na súdnu a inú právnu ochranu zaručenú v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 20S/119/2012 a postupom Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 8Sžo/61/2013 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje ako protiústavný rozsudok Najvyššieho súdu SR č. 8Sžo/61/2013 zo dňa 11.12.2014.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje ako protiústavný rozsudok Krajského súdu v Žiline č. 20S/119/2012-38 zo dňa 18.6.2013 a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Porušovatelia sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 355,73 € za 2 úkony právnej pomoci /prevzatie, príprava zastúpenia a podanie sťažnosti – jeden úkon á 139,83 € + 8,39 € režijný paušál + 59,29 € (20 % DPH/ na účet právneho zástupcu JUDr. Dagmar Pikorovej(...) do 3 dní od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu. “

II.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 20 S 119/2012-38 z 18. júna 2013 vyplýva, že ním bola zamietnutá žaloba sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej. Podľa názoru krajského súdu nedôvodná je námietka, podľa ktorej účastníkom konania mala byť spoločnosť, a nie sťažovateľ ako fyzická osoba, keďže prenajaté parkovacie miesta užívala spoločnosť. Subjektom povinnosti podľa § 33 ods. 3 písm. a) zákona o tepelnej energetike je vlastník alebo správca pozemku, na ktorý je potrebné umožniť vstup. V žiadnom prípade preto nie je týmto subjektom nájomca. Práve naopak, túto povinnosť má sťažovateľ ako vlastník. Pokuta preto bola správne uložená sťažovateľovi. On mal urobiť všetky potrebné opatrenia ako vlastník, aby prekážky nachádzajúce sa na jeho pozemku a brániace vykonaniu prác boli odstránené. V danom prípade je situácia zjednodušená tým, že vlastníkom motorového vozidla je spoločnosť, ktorej jediným konateľom je sťažovateľ. Irelevantný je aj argument, podľa ktorého spoločnosť ako vlastníka motorového vozidla nikto nevyzval na jeho preparkovanie. Na jednej strane nebolo povinnosťou správneho orgánu vyzývať vlastníka prekážky na jej odstránenie (túto povinnosť mal vlastník pozemku, na ktorom je prekážka) a na druhej strane, aj napriek neexistencii tejto povinnosti sťažovateľ o prekážke objektívne vedel, a to ako jediný konateľ spoločnosti vlastniacej motorové vozidlo a súčasne vlastník pozemku. Preto argumentácia, že nájomcu parkoviska a súčasne vlastníka motorového vozidla nikto nevyzval na preparkovanie, je zavádzajúca, lebo konateľ vlastníka automobilu a sťažovateľ sú tá istá osoba. Celá námietka je zavádzajúca a

špekulatívna. Rovnako nemožno akceptovať námietku, že neprebiehala rekonštrukcia, oprava, ale ani údržba tepelných zariadení. V skutočnosti išlo o rekonštrukciu pôvodných rozvodov, ktorá je vedená v pôvodnej trase starých rozvodov. Nemožno súhlasiť ani s námietkou nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Sťažovateľ namietal, že z výrokovej časti rozhodnutia správneho orgánu nie je zrejmé, v čom spočívala jeho nesúčinnosť alebo nespolupráca. Podľa názoru krajského súdu dôležitá je skutková veta rozhodnutia o uložení pokuty, z ktorej jednoznačne vyplýva, že porušenie povinnosti bolo zistené pri kontrole dodržiavania povinností uložených zákonom o tepelnej energetike za obdobie od 1. apríla 2011 do termínu začatia kontroly u sťažovateľa. V skutkovej vete je teda odkaz na kontrolu dodržiavania povinností za špecifikované kontrolované obdobie. Tento odkaz je natoľko určitý, že je možné zistiť, že ide o kontrolu dodržiavania povinností, pričom kontrola začala 4. mája 2011 a z protokolu o jej výsledku je zrejmé konkrétne správanie sťažovateľa, ktorým došlo k porušeniu § 33 ods. 3 písm. a) zákona o tepelnej energetike. Skutok, za ktorý bola uložená pokuta, je teda identifikovaný tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným, a to odkazom na kontrolu u sťažovateľa, ktorú takisto nemožno zameniť s inou kontrolou. Iný výklad by bol formalistický a neprimerane rigorózný.

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 61/2013 z 11. decembra 2014 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 20 S 119/2012-38 z 18. júna 2013. Podľa skutkových zistení najvyššieho súdu sťažovateľ 28. apríla 2011 osobne oznámil subdodávateľovi montážnych prác, že žiadna stavba sa nebude realizovať. Vyplýva to zo stavebného denníka. Zo záznamu z 2. mája 2011 je zrejmé, že v tento deň nebolo možné pokračovať v plánovanom postupe opravy havarijného stavu teplovodného rozvodu, pretože v trase výkopu bol odstavený automobil ev. č. [REDACTED]. Ďalej z listu sťažovateľa z 15. apríla 2011 adresovaného spoločnosti MTS. a. s., Čadca, bolo zistené, že sťažovateľ zakázal tejto spoločnosti vstup na jeho pozemok do skončenia konania o preskúmanie zákonnosti stavebného povolenia mesta Čadca vedeného krajským súdom. Zákaz bol odôvodnený aj tým, že sťažovateľovi neuhradili čiastku za obmedzenie vlastníckeho práva v dôsledku rozkopávok na jeho pozemku. Podľa § 33 ods. 3 písm. a) zákona o tepelnej energetike fyzická osoba alebo právnická osoba je povinná umožniť vstup na nehnuteľnosti,

ktorých je vlastníkom alebo správcom, na účel vykonávania rekonštrukcie, opráv a údržby sústavy tepelných zariadení. Vlastníkom je podľa zápisu v katastri nehnuteľnosti sťažovateľ. Správca pozemku v katastri nehnuteľností zapísaný nie je. Aj v prípade, že nájomcom pozemku je spoločnosť, nemôže táto byť zodpovedná za plnenie povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 33 ods. 3 písm. a) zákona o tepelnej energetike. Preto aj najvyšší súd dospel k záveru, že pokuta bola v súlade so zákonom uložená sťažovateľovi. Jeho povinnosťou ako vlastníka pozemku bolo urobiť všetky opatrenia na to, aby prekážky na pozemku brániace vykonaniu rekonštrukcie, opravy a údržby sústavy tepelných zariadení boli odstránené. On bol teda povinný postarať sa o odstránenie motorového vozidla. V danom prípade je irelevantné, že vlastníkom motorového vozidla je spoločnosť, ktorej konateľom je napokon sťažovateľ.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy

zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti rozsudku krajského súdu č. k. 20 S 119/2012-38 z 18. júna 2013, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti rozsudku krajského súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy, deklarácie a dohovoru mal najvyšší súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v danom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

Odlíšná je situácia týkajúca sa tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 61/2013 z 11. decembra 2014. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu sú závery krajského súdu a najvyššieho súdu dostatočné a presvedčivé. V nijakom ohľade sa nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný názor, neznamená porušenie označených práv.

Sťažovateľ predovšetkým namieta nedostatočné vymedzenie skutku, za ktorý mu bola uložená sankcia, keďže skutok mal byť presne uvedený vo výrokovej časti rozhodnutia správneho orgánu, nie teda iba v odôvodnení rozhodnutia. Tým nebolo podľa jeho názoru dostatočne zabezpečené, aby sa skutok, za ktorý sa konanie viedlo, nedal zameniť za iný skutok.

Z pohľadu ústavného súdu možno argumentáciu krajského súdu v danom smere považovať za ústavne akceptovateľnú, a to tým viac, že je celkom zrejmé, o aký skutok išlo, keďže ani z podaní sťažovateľa nevyplývajú nijaké pochybnosti v tomto smere.

Ďalej sťažovateľ poukazuje na to, že hoci je konateľom spoločnosti, nie je jedinou osobou, ktorá môže s motorovým vozidlom manipulovať, keďže v spoločnosti je

zamestnaných viac ako 15 zamestnancov, pričom každý z nich má právo motorové vozidlo využívať. Preto považuje za nepreskúmateľný názor najvyššieho súdu, podľa ktorého je irelevantné, že vlastníkom motorového vozidla je spoločnosť, ktorej je konateľom sťažovateľ.

Ani s touto námietkou nemožno z pohľadu ústavného súdu súhlasiť. Hlavným argumentom všeobecných súdov totiž je, že povinnosť zabezpečiť vstup na pozemok má jeho vlastník, a preto on je povinný urobiť opatrenia, ktoré vstup na pozemok umožnia. Bolo teda vecou sťažovateľa zabezpečiť, aby sa nájomcovia (vrátane ich zamestnancov) správali tak, aby prístup na pozemok bol v súlade so zákonom umožnený. Zodpovednosť za splnenie tejto povinnosti má vlastník a nemožno ju preniesť na iné osoby (nájomcu, resp. jeho zamestnancov).

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2015